

Erityislastenvahti-toiminta Elvan järjestämisen päättäminen

Aluehallitus 08.04.2025 § 110
27/00.01.01.01/2025

Valmistelija palvelupäällikkö Elina Hienola, p. 050 331 2737
palvelujohtaja Päivi Junnilainen, p. 040 533 5729
vastuualuejohtaja Tuija Koivisto, p. 040 513 5821

Selostus asiasta **Yleistä**

Erityislastenvahti -toiminnan (jäljempänä elva-toiminta) tavoitteena on ollut, että vammaisten lasten vanhemmat saavat kotiinsa vammaiselle tai pitkäaikaissairaalle lapselleen hoitajan muutamaksi tunniksi kuukaudessa, lähinnä iltaisin ja viikonloppuisin. Toiminnalla on tuettu vanhempien jaksamista vammaisen tai pitkäaikaissairaalan lapsen vaativassa hoidossa. Toiminnan avulla on paikoitellen ratkaistu myös mm. kouluikäisten vammaisten lasten hoito-ongelmia koulujen loma-aikoina.

Palvelu on myönnetty asiakkaille yksilölliseen palvelutarpeen arvioon perustuen lyhytaikaisena hoitona 120 tuntia/vuosi/perhe. Vanhemmat/hoitajat valitsevat itse hoitajan. Elva-hoitajana toimivan alaikäraja on 15 vuotta. Elva-hoitajana ei voi pääsääntöisesti työskennellä samassa kotitaloudessa asuva henkilö. Elva-hoitaja ei ole työsuhteessa Keski-Suomen hyvinvointialueeseen, eikä elva-hoitaja kuulu hyvinvointialueen työntekijöiden vakuutuksen alaisuuteen.

Elva-avustus on aiemmin ollut käytössä Keski-Suomen hyvinvointialueen kunnista lähinnä Jämsässä, jossa sitä on myönnetty vuoden 2024 aikana viidelle eri perheelle. Palvelu on vähentänyt muiden palveluiden tarvetta. Myönnetyn avustuksen suuruus on ollut 9 euroa/tunti.

Asian aikaisempi käsittely

Erityislastenvahti-toimintaa on käsitelty toimitelmissä seuraavasti.

Vammaisneuvosto 16.1.2025

Vammaisneuvosto koki Erityislastenvahti -toiminnan hyvänä lisätoimintana ja lähettää sen edelleen jatkokäsittelyyn lautakunnille.

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 22.1.2025

Lautakunta totesi, että Erityislastenvahti -toiminta on hyvä käytäntö, jonka levittäminen ja jatkaminen on kannatettavaa.

Lautakunta kuitenkin totesi, että esitys oli vaillinainen. Hyvinvointialueen toiminnan tulee toteuttaa yhdenmukaisuuden periaatetta koko hyvinvointialueella.

Lautakunta piti esitettyä kustannusvaikutusta virheellisesti arvioituna.

Lautakunta ehdotti, että esitystä täsmennetään ennen aluehallituksen käsittelyä. Tarkempaa selvitystä edellytetään:

- palkkion määrästä

- palvelun tarpeesta koko hyvinvointialueella
- kustannusvaikutuksista
- välillisistä muista mahdollisista kustannuksista
- vastuukysymyksistä (kenellä kuuluu olla vakuutus ja kuinka se varmistetaan) työntekijän ja työnantajan välisen toimeksiantosuhteen osalta sekä mahdollisen alaikäisen toimimisesta Elva-hoitajana
- Myös lapsivaikutuksen arviointi palvelun osalta olisi aiheellinen tehdä.
- Myös palvelukuvaus ja selkeät myöntämisen perusteet on syytä laatia.

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta 22.1.2025

Päätösehdotus hyväksyttiin. Lautakunta evästi pykälän jatkokäsittelyyn seuraavasti. Hyvinvointialueen toiminnan tulee toteuttaa yhdenmukaisuuden periaatetta koko hyvinvointialueella. Lautakunta piti esitettyä kustannusvaikutusta epäuskottavana. Lautakunta ehdotti, että esitystä täydennetään ennen päätöksentekoa. Tarkempaa selvitystä edellytettiin etenkin palvelukuvauksesta ja myöntämiskriteereistä sekä palvelun tosiasiallisesta tarpeesta koko hyvinvointialueella, sen kustannusvaikutuksista sekä vastuukysymyksistä elva-hoitajan ja hyvinvointialueen välisen toimeksiantosuhteen osalta.

Aiemmat käsittelyt ja evästyksset on huomioitu jatkovalmistelussa. Toimintaa on jatkettu vuosina 2023–2024 hyvinvointialueella turvallisen siirtymän perusteella, eikä sitä ole tarkoituksenmukaista laajentaa. Vammaispalveluiden taloudellinen tilanne ei mahdollista käytön laajentamista hyvinvointialuetta kattavaksi. Edellisinä vuosina palvelun käyttöä on jatkettu Jämsästä siirtyneille vammaispalveluiden perheille. Palvelun käyttö on ollut vähäistä ja sen kustannusvaikutus pieni. Kustannukset vuodessa ovat olleet noin 5000–6000 euroa. Yhdenvertaisuus huomioiden palvelua käyttäneille perheille voidaan järjestää tarvetta vastaavaa palvelua muulla tavoin. Palvelun piirissä olleille lapsille järjestetään heidän palvelutarvettaan vastaava korvaava palvelu tarvittaessa vammaispalvelulain 24 §:n mukaisena lyhytaikaisena huolenpitona, kuten järjestetään muualla hyvinvointialueella.

Toimivalta

Hallintosääntö 17 §

Esittelijä	Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan
Päätösehdotus	Aluehallitus päättää, että Erityislastenvahtitoiminnan järjestäminen päättyy Keski-Suomen hyvinvointialueella. Palvelun piirissä olleille lapsille järjestetään heidän palvelutarvettaan vastaava korvaava palvelu tarvittaessa vammaispalvelulain 24 §:n mukaisena lyhytaikaisena huolenpitona, kuten järjestetään muualla hyvinvointialueella.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.